

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย
The Application of the Buddhist Principles for Enhancement Communication
of Thai Politicians

พระมหาพิพัฒพงศ์ จิตธมโม (วงศ์ชาลี)

Phramaha Phiphatphong Thitadhammo (Wongchalee)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง และเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคน การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองสามารถสื่อสารให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาให้ได้สำเร็จและโน้มน้าวให้ประชาชนเลือกมาเป็นตัวแทนของประชาชนได้ โดยประชาชนได้พิจารณาจากการติดตามข่าวสารและนโยบายของพรรคการเมืองทางช่องทางการสื่อสารทุกช่องทางเพื่อให้เกิดความเข้าใจทางการเมืองและนำมาวิเคราะห์ แยกแยะ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร ด้านช่องทาง ด้านผู้รับสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธ โดยการใช้หลักสัปปุริสธรรม คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล เข้ามาบูรณาการการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การสื่อสารทางการเมือง, เชิงพุทธ

Abstract

Objectives of this article were to analytically study the general context of politicians' political communication, to study factors affecting the politicians' political communication effectiveness and to propose Buddhadhamma for developing Buddhist political communication effectiveness of Thai politicians at Western Region conducted by the mixed research methods. The qualitative research, data were collected from 17 key informants. The quantitative research, data were collected from 400 samples with questionnaires and the findings were that: 1) general context of politicians' political communication was that the politicians were able to convince people to solve problems and to persuade people to be representatives. People followed news, information and

policy about the political parties through every media channel to understand the politics so that they can analyze and separate the issues, 2) factors affecting the politicians' political communication were found that sender, message, channel and receiver by overall were at the middle level, 3) Buddhadhamma application for developing the Buddhist political communication effectiveness applying Sappurisadham ma: knowing cause, knowing effects, knowing oneself, knowing moderation, knowing time, knowing community and knowing individuals to integrate with political communication to enhance the efficiency of politicians' political communication.

Keywords: Effectiveness, Political communication, Buddhist

บทนำ

การพัฒนาความคิดทางการเมืองมีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตยสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม มีหน้าที่สำคัญในการปลูกฝังและพัฒนาความคิดทางการเมืองที่ถูกต้องของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในรูปแบบใดเป้าหมายของการสื่อสารในบริบททางการเมืองมักจะเป็น การสื่อสารที่ผู้ส่งสาร (Sender) มีความคาดหวังต่อผลที่จะเกิดขึ้นจากการสื่อสาร (Communication Effect) ทางการเมืองที่มีต่อผู้รับสาร (Receiver) แทบทั้งสิ้น การสื่อสารทางการเมืองจึงมักถูกใช้ในการ สร้างความมีชื่อเสียง (Celebrity Making) การสร้างภาพลักษณ์ (Image Building) ตลอดจนเพื่อนำเสนอ นโยบายทางการเมืองของนักการเมืองต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายคือ ให้ได้รับเลือกตั้งเพื่อที่จะได้รับโอกาสที่จะเข้าไปดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร ด้วยเหตุนี้เองความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสาร กับกิจกรรมทางการเมืองจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ความเป็นกลาง หรือความเป็นสื่อกลาง จึง กลายเป็นจัดการและเป็นการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันระหว่างกัน แมคควอล (Mc Quail) ได้ใช้เกณฑ์ พิจารณาฐานะของสื่อมวลชนว่าเป็นสื่อกลางแบบต่าง ๆ ระหว่างการรับรู้ของปัจเจก สังคมกับโลกที่เป็น จริง เช่น สื่อทำหน้าที่เป็นหน้าต่าง (Window) เป็นผู้ตีความ (Interpreter) เป็นพาหะข้อมูลเป็นข้อต่อ เชื่อมโยง (Interactive Link) เป็นป้ายสัญญาณ (Signpost) เป็นเครื่องกรอง (Filter) เป็นกระจก (Mirror) หรือเป็นฉากกั้น (Screen/Barrier) ขึ้นอยู่กับภาวะที่สื่อมวลชนใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่าง (กาญจนา แก้ว เทพ, 2552) ดังนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเครื่องมือทางการเมืองได้เป็นอย่างดีในการส่งสารระหว่างรัฐกับ ประชาชน การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม ตามทฤษฎีของอริสโตเติล (Aristotle) ที่เห็นความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับอำนาจและผลประโยชน์ (จุมพล หนิมพานิช, 2552) สำหรับการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การพูด การจูงใจ และการกระทำ ในทางการเมือง ทุกสิ่งทุกอย่างในทางการเมืองคือการสื่อสารหน้าที่ที่กระทำทั้งหมดในระบบการเมือง สื่อมวลชนจึงมีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารที่เป็นจริงเพราะทั้งการเมืองและการสื่อสารต่างก็มีอิทธิพลต่อกัน ตลอดจนสื่อมวลชนยังมีบทบาทในการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) (เสถียร เขยประทับ, 2540) และมีสวนต่อการพัฒนาระบบการเมือง ล้วนแต่มีส่วนผลักดันให้เกิดแนวคิดและ มุมมองในประเด็นปัญหาทำให้เกิดความคิดวิเคราะห์เจาะลึก จึงทำให้เกิดการตื่นตัว เอาใจใส่ต่อปัญหา ของบ้านเมืองมากขึ้น (ลิขิต ธีรเวคิน, 2549) เพราะสังคมตะวันออกแต่เดิมนั้นประชาชนจะสนใจ การเมืองน้อยมาก เมื่อมีสื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทก็ทำให้ภาคประชาชนเองเอาใจใส่ในเมืองมากขึ้น

สำหรับสังคมไทยในปัจจุบันนี้ ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการสื่อสารตามแนวพระพุทธศาสนาในสังคมไทยยังคงไว้ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับการสื่อสารที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อให้สังคมเป็นไปในทางที่มีประโยชน์เป็นสันติสุข ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำงานวิจัยเรื่องประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทย
- 3) เพื่อเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคน และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านใน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,974,267 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2562) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก ตามหลักสัปปุริสธรรม

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก โดยการวิเคราะห์ตามหลัก SWOT

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตก โดยการวิเคราะห์ตามหลัก SWOT

การสื่อสาร ของ นักการเมือง	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน	O โอกาส	T อุปสรรค
ด้านผู้ส่งสาร (SENDER)	พูดจริง ทำจริง ได้รับผลจริง -ศักยภาพของ นักการเมือง	-ไม่เข้าถึง ประชาชน	-บุคลิกภาพ -ความรู้ ความสามารถ -ความซื่อสัตย์ สุจริต	-การสร้าง เครือข่าย คณะทำงาน
ด้านสาร (MESSEGE)	-นโยบายชัดเจน -ข้อมูลถูกต้อง ตรง ประเด็น เชื่อถือได้ -เนื้อหาไม่สับสน เข้าใจง่าย	-สื่อสารไม่ ครอบคลุม -ไม่น่าเชื่อถือ -ขาดการติดตาม ผล	-ตอบสนองความ ต้องการ	-ไม่ค่อยให้การ ตอบรับ
ด้านช่องทาง (CHANNEL)	-ประชาชนเข้าถึง ข่าวสารได้รวดเร็ว	-ช่องทางการ สื่อสารมากเกินไป ทำให้สับสน	การสื่อสารผ่าน สื่อบุคคล -รับชมข่าวสาร ได้อย่างสะดวก	-ไม่สามารถ สื่อสารให้ ครอบคลุม พื้นที่ได้
ด้านผู้รับสาร (RECEIVE)	-ไตร่ตรองข้อมูล ข่าวสาร	ไม่มีความรู้ เกี่ยวกับ การเมือง	-การรับข้อมูล ข่าวสารได้ รวดเร็ว	-ไม่มีการ ตอบสนองทาง การเมือง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตกคือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.39$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับสาร ($\bar{X}=3.45$) รองลงมาคือ ด้านผู้ส่งสาร ($\bar{X}=3.40$) ด้านช่องทาง ($\bar{X}=3.37$) และด้านสาร ($\bar{X}=3.34$) ตามลำดับ

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองเชิงพุทธของนักการเมืองไทยในภาคตะวันตกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ บุคคลัญญาตา รู้จักบุคคล ($\bar{X}=4.09$) รองลงมา ได้แก่ ปริสัญญูตา รู้จักชุมชน ($\bar{X}=4.06$) กาลัญญาตา รู้จักกาล คือ รู้จักกาลเวลา ($\bar{X}=3.88$) อัตตัญญาตา รู้จักตน ($\bar{X}=3.84$) มัตตัญญาตา รู้จักประมาณ ($\bar{X}=3.83$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ัมมัญญาตา รู้จักเหตุ ($\bar{X}=3.59$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันตก สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ โดยรวมสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันตก มีหลายสาเหตุที่นักการเมืองไม่สามารถสื่อสารนโยบายของแต่พรรคได้อย่างครอบคลุม อีกทั้งยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แบ่งกันเป็นพรรคเป็นพวก และนโยบายบางอย่างที่นำมาเสนอก็ดำเนินการไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองไม่หลากหลาย การทำให้ประชาชนที่ด้อยโอกาสได้มีโอกาสเลือกในการเข้าถึงการเมือง และการส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษายังมีน้อย เพราะว่าประชาชนส่วนมากไม่รู้จักการเมือง ยังมีความคิดว่าการเมืองเป็นของนักการเมืองเท่านั้น แท้ที่จริงแล้วการเมืองเป็นของทุกคน ต้องสร้างให้คนวัยใหม่ตระหนักและอยากจะเรียนรู้ให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล สุยะพรหม, (2562) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที” (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2540-2560 ผลการวิจัยพบว่า

1) ช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2540 – 2543 เป็นช่วงเวลาที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่มีผลต่อการปฏิรูปการเมืองไทยอย่างกว้างขวางด้วยการมีองค์กรอิสระเกิดขึ้น มีการจัดให้มีการเลือกตั้งแบบใหม่

2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2540-2560 นั้น เจ้าคุณพิพิธในฐานะผู้ส่งสารที่เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาได้นำเทคนิคและวิธีการสื่อสารของพระพุทธเจ้ามาใช้

ข้อสังเคราะห์จากงานศึกษาที่ค้นพบเกี่ยวกับการสื่อสารของกลุ่มในการชุมนุมประท้วง คือ

1. สารทางการเมืองที่สามารถสร้างความเข้าใจและความรู้สึกร่วมกันได้ดีที่สุด คือ สารทางการเมืองที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมืองในขณะนั้น

2. การสร้างกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ดีเป็นการส่งเสริมและการสร้างโอกาสให้กับกลุ่มในความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายทางการเมือง

3. กระบวนการสื่อสารแบบ SMCR ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ช่วยให้สมาชิก (Member) ของกลุ่มมีความพร้อมในการเข้าร่วมกับการเคลื่อนไหว

4. กระบวนการสื่อสารในรูปแบบของ SMCR ช่วยสนับสนุนให้กลุ่มเกิดเครือข่ายการสื่อสาร (Communication Network)

5. กระบวนการสื่อสารแบบ SMCR ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ทำให้กลุ่มสามารถพัฒนาแกนนำหรือผู้นำ (Leaders) กลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

ท้ายที่สุดในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมนั้นการใช้สื่อที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยถือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่นำมาใช้ในการต่อสู้ทางการเมือง และในการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่ม หากจะประสบความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง (Political Propaganda) โดยเน้นการใช้สารที่กระตุ้นให้เกิดสำนึกร่วมและมีความสอดคล้องกับบริบทสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นควบคู่ไปกับการใช้สื่ออย่างหลากหลายช่องทางเพื่อช่วยทำให้เกิดการรับรู้และสำนึกของมวลในโลกเสมือนที่เกิดจากการรับรู้ผ่านสื่อตนเอง

2) จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันตก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านผู้ส่งสาร ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า นักการเมืองนำเสนอนโยบายพรรคของตน จะทำอย่างไรอย่างนี้ต่อประชาชน เพื่อหวังประโยชน์ในการกระทำนั้นจนได้ความนิยมชมชอบของประชาชน จึงได้รับเลือกให้เป็นผู้นำทางการเมือง ประชาชนก็หวังต่อนักการเมืองว่าให้ทำตามนโยบายที่นำเสนอเอาไว้ให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของพรรคและตน อีกทั้งยังต้องสร้างความยุติธรรมสมครสมานสามัคคีในพื้นที่ ต้องไม่ว่าร้ายนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม ต้องใช้ถ้อยคำที่ไพเราะ เสนาะหู เพราะว่านักการเมืองไม่ใช่เป็นนักการเมืองอย่างเดียวในขณะเดียวกันยังเป็นผู้ใช้อีกด้วย จะต้องมองเห็นประโยชน์ของบ้านเมืองประเทศชาติให้มากกว่านี้ อย่าเห็นแก่มากนักน้อย มีการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา ถูกต้องตรงประเด็น และน่าเชื่อถือได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ดิ่งอินทร์, (2553) ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน” ผลการวิจัยพบว่า ส.ว. ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันมาก่อนใช้การสื่อสารเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทางการเมืองของตน โดยอาศัยความได้เปรียบจากการดำรงตำแหน่งกำนันในการโต้แย้งขึ้นสู่การเป็น ส.ว. กล่าวคือ ก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. ได้สื่อสารเพื่อรณรงค์หาเสียงให้ได้รับการเลือกตั้ง โดยส่งสารเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประสบการณ์การทำงานหมายเลขผู้สมัครพร้อมกับสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้วยการวางตัวเป็นกันเองกับประชาชนในพื้นที่เช่นเดียวกับเมื่อครั้งเป็นกำนัน มีการเลือกใช้ภาษาและช่องทางสื่อสารให้เป็นที่รู้จักและจดจำได้ง่าย ภายหลังการเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. แล้ว ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเป็นกำนันมาก่อนได้ใช้การสื่อสาร เพื่อสื่อสารให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ผลงานของตนในฐานะ ส.ว. อีกทั้งมีคณะทำงานเมื่อครั้งเป็นกำนันช่วยกระจายข่าวสารอีกช่องทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังต้องปากกัวตัวต่อสาธารณชนโดยตรง เช่น การลงพื้นที่พบประชาชน และผ่านสื่อมวลชน เช่น การอภิปรายในสภาหรือการให้สัมภาษณ์ในประเด็นที่สังคมสนใจ เพื่อให้ตนเองอยู่ในสายตาของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

2) ด้านสาร ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ข้อมูลข่าวสารสื่อสารเนื้อหาสาระนโยบายต่าง ๆ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่สลับซับซ้อนไม่วกวนไปมา มีเนื้อหาข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ซึ่งคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมเป็นหลัก ข้อมูลที่นำมาสื่อสารควรให้ถูกกาลเวลาเป็นสิ่งที่ประจำเป็นและสำคัญ มีเนื้อหาสาระถูกต้อง ตรงประเด็น น่าเชื่อถือ และเป็นธรรม โดยไม่เอนเอียงไปฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา นันทวโรภาส, (2562) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในภาวะวิกฤต” ได้นำเสนอให้เห็นภาพรวมของการสื่อสารทางการเมืองของไทยในช่วง พ.ศ. 2549-2553 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองขึ้นมาจากหลายกลุ่มการเมือง เริ่มจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ได้สื่อสารทางการเมืองตามแบบแผนของการรัฐประหาร เริ่มจากทำรัฐประหารและใช้กำลังทหารเข้ายึดสถานที่ราชการพร้อมกับยึดสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง จากนั้นออกแถลงการณ์ยึดอำนาจการปกครองประเทศ เข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์ และควบคุมสื่อมวลชนให้นำเสนอข่าวสารของตนเองเท่านั้น ปิดกั้นการรับรู้ข่าวสารของประชาชนซึ่งเริ่มเป็นได้ยากมากขึ้นในโลกยุคโลกาภิวัตน์ กลุ่มต่อมา คือ พันมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติซึ่งทั้งสองกลุ่มเป็นกลุ่มมวลชนที่มีธุรกิจสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์อยู่ในมือ และได้ใช้ทุกสื่อเป็นช่องทางให้ข้อมูลเพียงด้านเดียว และต่อยก้าผู้ฟังด้วยข้อมูลเดิม ๆ เพื่อแสวงหาและตรึงการสนับสนุนจากประชาชนและฐานมวลชนของฝ่ายตน และฝ่ายรัฐบาล อภิสิทธิ์ที่ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ) และใช้สื่อของรัฐบาล คือ ช่อง 11 เป็นแม่

ช่วยช่วยรัฐบาลในการจัดการกับสถานการณ์การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พร้อมทั้งใช้อำนาจปิดช่องทางสื่อสารของผู้ชุมนุม จะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มการเมืองต่างก็มีเป้าหมายทางการเมืองของตนเองและต่างก็มุ่งหวังที่จะใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจประชาชนให้คล้อยตามฝ่ายตนเอง ซึ่งสามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการเมืองของแต่ละกลุ่มส่งผลให้เกิดการสื่อสารในลักษณะอัดฉีดข้อมูลเพียงด้านเดียวไปสู่ผู้รับสาร แต่อย่างไรก็ตามการกระทำดังกล่าวก็ถูกท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

3) ด้านช่องทาง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันตก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า นักการเมืองใช้ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, Line, Instagram เป็นต้น ได้อย่างถูกต้อง โดยไม่เอนเอียงไปฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จนประชาชนแตกความสามัคคี ประชาชนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้องอาศัยสื่อเป็นหลักในการติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สะถิระ เพ็ญประพันธ์, (2554) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน: ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2512-2548” ผลการวิจัยพบว่า บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน สามารถแยกบริบทออกเป็น 4 ช่วง คือ บริบทในช่วงปี พ.ศ. 2512- พ.ศ.2516 ยุคของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ช่วงปี พ.ศ. 2517-2520 ยุคประชาธิปไตยแบ่งบาน ช่วงปี พ.ศ. 2521-2531 ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ ช่วงปี พ.ศ.2531-2543 ยุคประชาธิปไตยของประชาชน ฉบับ และช่วงปี พ.ศ. 2544-2549 ยุคประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 เกิดความขัดแย้งทางการเมืองค่อนข้างรุนแรง ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (พ.ศ. 2540)

4) ด้านผู้รับสาร ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันตก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ผู้รับฟังข่าวสารทางการเมืองที่นักการเมืองสื่อสารการเมืองในปัจจุบันประชาชนมองว่ายังคงมีความแตกต่างกันอยู่ระหว่างนักการเมือง พรรคการเมืองกันเอง ส่งผลให้ประชาชนที่มีความศรัทธาต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐ กันภัย, (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง” ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมือง มีการสื่อสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับ มากที่สุด 2. การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีค่าอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 54.9

3) จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันตก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิผลการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในภาคตะวันตก อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า 1) หลักธรรมชื่อว่า อัมมัญญาตา รู้จักเหตุ นักการเมืองในภาคตะวันตกเข้าใจ

กฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกา มารยาท ของชุมชน สังคม และประเทศชาติ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นั้นด้วยความ เป็นธรรม เช่น การเห็นชอบการให้งบประมาณครอบคลุมในทุกพื้นที่ ไม่ดูแลเฉพาะในพื้นที่ของตน

2) หลักธรรมชื่อว่า อตฺถัญญตา รู้จักผล นักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการกำหนดนโยบาย การวางเป้าหมายของการบริหารงานกระทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น การติดตามการปฏิบัติงาน การใช้ งบประมาณว่าเป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณหรือไม่โดยมุ่งผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

3) หลักธรรมชื่อว่า อตฺตัญญตา รู้จักตน นักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำตามหน้าที่ ของตนเอง ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ของคนอื่น สามารถ เป็นต้นแบบในการประพฤติปฏิบัติ เช่น การประพฤติตนอยู่ ในศีลในธรรมเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนในที่สาธารณะ แต่งกายสุภาพ สนับสนุนและส่งเสริมสินค้าที่เป็น เอกลักษณะของท้องถิ่น

4) หลักธรรมชื่อว่า มตฺตัญญตา รู้จักมีการวางแผนงานในเชิงงบประมาณตาม สถานการณ์ได้อย่างคุ้มค่า นักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถปรับแผนงานในเชิงงบประมาณตาม สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เช่น การการประชุมสภาให้ความเห็นชอบแผนการพัฒนา และเห็นชอบ ร่าง เป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตและมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง

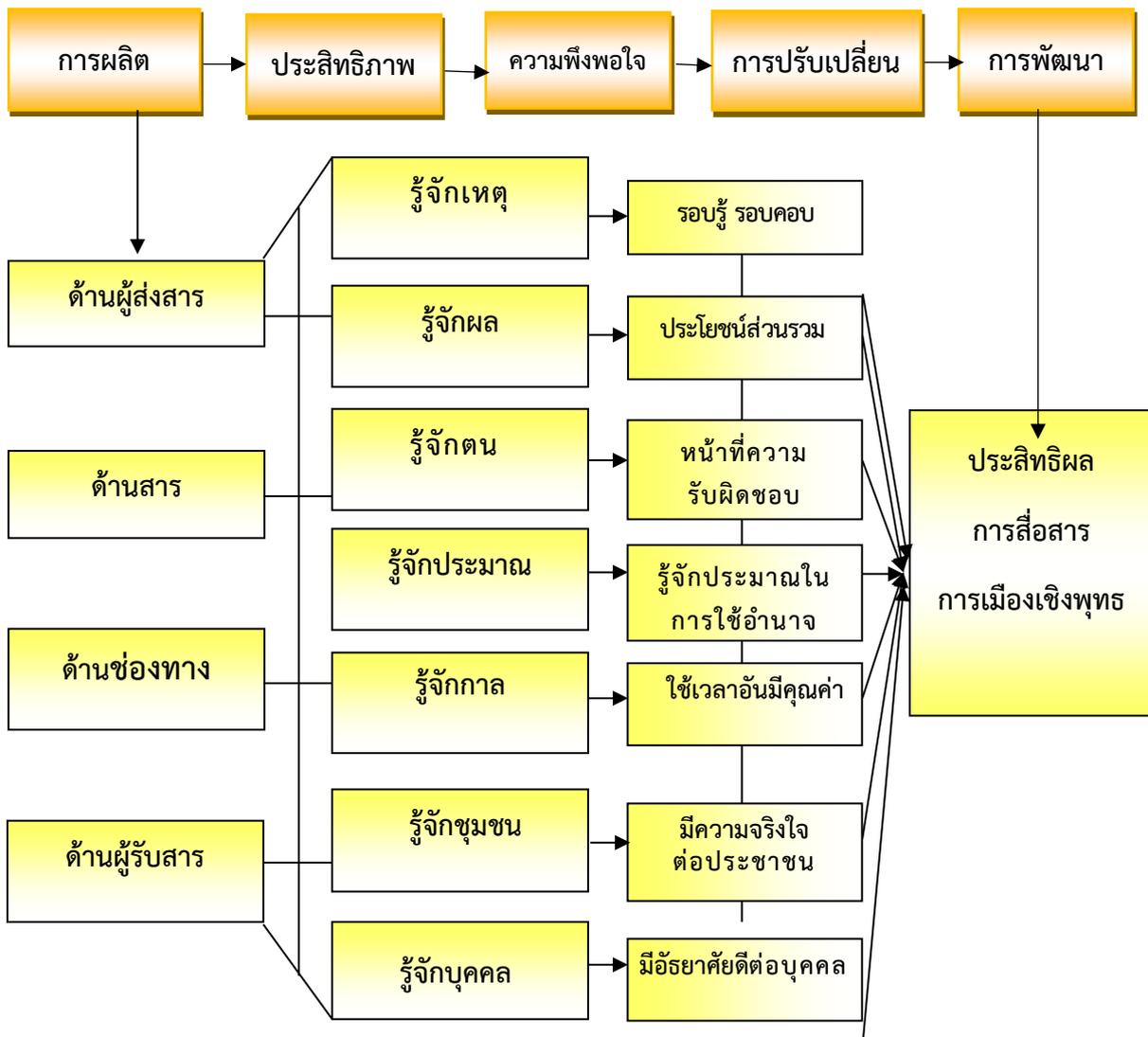
5) หลักธรรมชื่อว่า กาลัญญตา รู้จักกาล นักการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถแก้ไขปัญหาของการบริหารงานได้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ สามารถ เป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา และรู้คุณค่าของเวลา เช่น การเป็นคณะกรรมการติดตามให้ทัน ต่อสถานการณ์ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

6) หลักธรรมชื่อว่า ปริสฺสัญญตา รู้จักชุมชน และ ประเทศชาติ มีความจริงใจในการพัฒนาประโยชน์สาธารณะเพื่อชุมชน เช่น การเข้าร่วมประชุมประชาคม เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการรวมทั้งข้อคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ การทำความสะอาดบริเวณหมู่บ้านและชุมชน การร่วมโครงการคัด แยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน และ

7) หลักธรรมชื่อว่า ปุคคฺลัญญตา รู้จักบุคคล นักการเมืองใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักอันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เคารพต่อผู้ใหญ่ ใส่ใจให้ความสำคัญกับประชาชน หลักพุทธธรรมคือสัปปุริสธรรม 7 ประการนี้เป็นธรรมของสัตว์บุรุษ ธรรม ของคนดี ธรรมของผู้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระคำแสน ปภสฺสโร และธิดาวุฒิ หมั่นมี, (2561) ได้ กล่าวไว้ว่า สัปปุริสธรรมเป็นทฤษฎีการบริหารตนเอง การบริหารตนที่ดีต้องอาศัยหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิต การทำงานเพื่อที่จะช่วยให้พัฒนาตนให้เกิดความคิด ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความก้าวหน้า โดยทำความเข้าใจความทุกข์และนำไปสู่การแก้ปัญหา อย่างแท้จริง เพราะปัญหาเกิดจากตน การแก้ปัญหาที่ดีต้องแก้ที่ตนเป็นประเด็นสำคัญ ดังนั้นการนำ หลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งประกอบด้วย ธรรมัญญตา ผู้รู้จักเหตุ อตฺถัญญตา ผู้รู้จักผล อตฺตัญญตา ผู้รู้จัก ตน มตฺตัญญตา ผู้รู้จักประมาณ กาลัญญตา ผู้รู้จักกาล ปริสฺสัญญตา ผู้รู้จักชุมชน ปุคคฺลัญญตา ผู้รู้จักบุคคล หลักธรรมทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ตนนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนาบริหารจัดการตนให้ เหมาะสมกับสถานะของแต่ละคน หลักสัปปุริสธรรมเป็นหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้และนำมาปรับปรุง บริหารพัฒนาตนเป็นอย่างดี การพัฒนาตนโดยยึดหลักคุณธรรม สามารถเข้าถึงความถูกต้อง ความรู้จัก งบประมาณการวางแผนชีวิต การสร้างทัศนคติ มีเหตุผลมากขึ้น แก้ไขปัญหาความบกพร่องของตนได้ถูกจุด การบริหารตนก็จะไปได้ด้วยดี เข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐ วัฒนพานิช, (2551) ได้วิจัยเรื่อง “การปรับพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักสัปปุริสธรรม 7” พบว่า จุดเริ่มต้นของการพัฒนา คุณภาพชีวิตคือ เริ่มจากการใช้ปัญญาเพื่อพัฒนา “ตนเอง” และเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนในโลกนี้เป็นผู้ที่ฝึกตน และพัฒนาตนได้ ให้เกิดปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนไปใน ทางบวกโดยในการจะนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาใช้จะต้องทำความเข้าใจในหลักดังกล่าวให้ดีและมีความ

เข้าใจในลักษณะของมนุษย์ในองค์กรศึกษาถึงระบบบริหาร การจัดรูปแบบขององค์กร สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกองค์กรมาประกอบด้วยผู้บริหารขององค์กรจะต้องมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการ นำหลักสี่ปฐพีธรรม 7 มาใช้ในการบริหารงานในองค์กรได้อย่างมีระเบียบแบบแผน โดยอาศัยการสื่อสาร ภายในองค์กรที่ดีเป็นระบบ ตลอดจนการบริหารองค์กรโดยยึดหลักจริยธรรมและคุณธรรมอย่างมีเหตุมีผล เพื่อเกิดประโยชน์และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำพาองค์กรให้ เจริญเติบโตไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรมสืบไป

องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นโยบายส่งเสริมด้านชื่อเสียงสุจริต และมีจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ควรมีนโยบายให้ นักการเมืองมีการวางแผนงานใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าสูงสุด

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

นักการเมืองการผลิตการสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคม เจริญก้าวหน้า ทำให้มนุษย์สามารถสืบทอดพัฒนา เรียนรู้ และรับรู้วัฒนธรรมของตนเองและสังคมได้ สามารถเข้าใจความพร้อมและความสามารถในการรับสารของผู้รับสาร รู้จักเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการส่งสารหรือนำเสนอสาร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนานักการเมืองในการเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนและสังคมของประเทศ
- 2) ควรวิจัยเรื่อง การบริหารงานทางการเมืองของนักการเมืองตามหลักพุทธธรรม
- 3) ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบในการพัฒนาตนเองของนักการเมืองโดยบูรณาการกับหลักพุทธธรรม

เอกสารการอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). **สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- จุมพล หนิมพานิช. (2552). **กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทยแนวเก่าแนวใหม่และ กรณีศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐ วัฒนพานิช. (2551). **การปรับพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักสัจธรรม 7**. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทนา นันทวโรภาส. **การสื่อสารทางการเมืองในภาวะวิกฤต**. รวมบทความวิชาการฉบับพิเศษ 5 ปี. วิทยาลัยการสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก. หน้า 29-36.
- รัฐ กันภัย. (2558). **การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น** ในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, **วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์**, 17(1), 2558 : 76.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2549). **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สะถิระ เผือกประพันธุ์. (2554). **การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน: ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2512-2548**. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยการสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.dopa.go.th/> (วันที่ 7 ธันวาคม 2562).
- สุภาภรณ์ ตังอินทร์. (2553). **กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล สุยะพรหม. (2562). **การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาทิ (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2540-2560**. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. วิทยาลัยการสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก.
- เสถียร เขยประทับ. (2540). **การสื่อสารกับการเมืองเนนสังคมประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.